

Bjørnson og tyskerne.

I sin egen åndelige armodsdømme har de norske nasistene hatt et svært strev for å finne fram historiske støttepunkter for sitt svik mot det norske folket, og stadig med like lite held. De gjennomstøver våre klassikere, som de tydeligvis ikke har lest en gang, for å «bevise» at Bjørnson, Ibsen og alle de andre var «storgermanere» og nasister. Nasisten Erling Bjørnson drar land og strand rundt og siterer sin store far som en viss mann siterer bibelen. Vi må tenke på hva et norsk dagblad skrev den gang da Erling dukket opp som amatørpolitiker i Norge og ville svinge seg i været som sønn av vår store dikter: «En har kalt Bjørnsterne Bjørnson B.B. og Bjørn Bjørnson b.b. Erling Bjørnson har nå vist oss at det fins ennå mindre b'er».

Enhver norsk gutt og jente som har lest litt av vår nasjonallitteratur i skolen vet og føler at det ikke er nasistene, men vi som kjemper for død over nasismen som er arv-takere etter våre store åndshøvdinge i norsk historie og som fører deres kamp videre. Mot nasistenes sitatfuske fra våre klassikere skal vi denne gangen vise hva Bjørnson mente om den imperialistiske preusserånden i det tyske folket som i dag har slått ut i lys lue gjennom nasjonalsosialismen. Under krigen mellom Østerrike og Preussen i 1866, som tyskerne har det fulle og hele ansvaret for, skrev Bjørnson til sin venn Ibsen: «Bevare oss gud hvis en så brutal makt som Preussen skulle få overherredømmet. Dette lands historie kjenner ingen edelmødighet, frihet og skjønnhet, bare maktutvidelse ved alle midler, og helst de harde og lumske. Den preussiske logikk blir i tilfelle seier over hele linjen styringsprinsippet i Europa i de næstfølgende år, og da blir her ikke til å leve. Tyskland må gjerne samles, men først etter å ha øvet rettfærd. Dette skjer bare gjennom preussernes ytmykelse.» — Den fransk-tyske krigen i 1870—71 var også en direkte provokasjon fra Preussens side. Bjørnson var

Krisa er nå over. Sjukdommen har kulminert og det går atter fram mot livet. Snart vinner menneskeheten tilbake sine fulle krefter. Og nå kjenner vi symptomene. Verdens ungdom vil sørge for å utrydde denne menneskehetens kreftbassille som nasismen er.

da redaktør av «Folkebladet» og skrev her den 5. nov. 1870: «Når preusserne sin hensikt, da betyr det for Europa i nær framtid nye og ennå frykteligere kriger. Preussen som toneangivende makt ville være en slik hån mot all frihet, all ånd, all sann sivilisasjon at verden umalig kan tåle det». — Bismarck er nå satt fram som Hitlers store foregangs-mann. Bjørnsons dom over Bismarck var ikke nådig. Med hans «militaristiske Tyskland», sier han i et brev til datteren Bergljot i 1890, vil han ikke ha noe å bestille. Bjørnson hadde ikke noe imot et samarbeid med Tyskland, det er riktig nok, og han taler også om noe som en gjerne kan kalle «germansk samling». Men forutsetningen for dette samarbeid var et grunnfestet demokrati og folkestyre, som den gangen bare fantes hos de skandinaviske og angelsaksiske folk. I 1896 skrev han i det tyske tidsskriftet «Zukunft» at tyskerne måtte bli det frieste folk i Europa om det skulle ha noen misjon. Politistyre og militarisme vil han ikke ha noe med, sier han.

Er det grunn til å tro at Bjørnson ville ha forandret mening for Hitlertyskland? Nei, vi tror nasistene kan spare seg.

NS kan ikke en gang lite på de ordførerne de sjøl har oppnevnt. Flere av dem viser seg å være gode nordmenn, som av omsyn til bygdefolket sitt — etter vår mening riktig nok misforstått omsyn — har tatt på seg vervet for å prøve å gjøre det beste ut av situasjonen. Vi har et eksempel fra Modalen, ei bygd på Vestlandet. Ordføreren heter (eller hette) Anders Otterstad. Under lærerstriden protesterte herredstinget i bygda til «ministrene» Stang og Skancke mot behandlingen av lærerne. Det heter i protesten fra ordføreren: «Eg personleg er reint skremd over at våre styrande kan føra folket vårt burt i slike forferdelege tilstand. De herr ministrar skulle ha teke dykk ein tur ut over landet og prøva å koma i kontakt med folket. De skulle då få ei kjensle av korleis det gjerer og brenn i folkesjela. De er på god veg å bryte ned det beste i det norske folket. — Og storparten av det norske folket er baste og bunde og kan ikkje så godt som forsvara seg mot grovaste urett.» — Mannen er sterkt religiøs og NS Vestlandskontor sier han var den mest NS-vennlige mann de fant i bygda. Da kan vi jo tenke oss litt av hvert om hans sambygdinge. Som ordfører ble han sjølsagt karakterisert som ubrukelig etter dette.

28 AUG. 1942

1873

Mappe 85-

Ekspl. 4

År 1942

22/8

Jfr

NORSK UNGDOM

Nr. 4

August 1942

1. årgang

Den totale krig.

Før krigen tok vi uttrykket «den totale krig» nærmest som et slagord. Men vi har siden lært å forstå at den tyske nasisme ikke så det slik. Fra første stund har det for den vært en realitet. Med alle, absolutt alle midler skal krigen føres.

Vi kjenner nå til hvilke midler som blir brukt under krigsoperasjonene: Hensynsløs nedslaktning av innringete tropper, utsletning av byer uten hensyn til sivilbefolkningen, hensynsløs senkning av handelsskip. Nå vel, den overasker oss ikke lenger denne krigsførsel. Vi og våre allierte lar oss ikke lenger terrorisere av den. Vi møter den med de nødvendige midler.

Men det finnes et område hvor vi ennå lar oss overraske. Og det er på den indre front. Sjølsagt er både i vårt og i de andre besatte land holdningen fast. De som er gått over til fienden er så få at de nærmest tjener til å understreke hvor fast og sikker folkets holdning er. Alle er imidlertid ennå ikke klar over at metodene i den totale krig også gjelder på den indre front. Med alle midler forsøker de tyske og «norske» nasister å få oss til å arbeide for seg.

De setter opp sine krav. Når de så møter motstand, innledes forhandlinger hvor det gis løfter som siden brytes, eller de prøver ved hjelp av trusler, fengsling og terror å føre sin vilje igjennom. Og av og til lykkes det for dem. Det er hver gang den passive holdning ikke fører fram. Og gang på gang viser det seg at heller ikke vi i vårt land kommer forbi det som folk i andre besatte

land nå har lært og trukket konsekvensen av: Også på den indre front må den totale krig møtes med aktiv motstand, med den totale krigs midler.

Dette gjelder ikke minst arbeidslivet. Mange hevder at «krigen må gå sin gang og vi må leve». Men her må vi være klar over: at for krigens gang er vi medansvarlige. Norge er i krig. Og vel skal vi leve, men vi må kjempe for å leve. Vi kan ikke hverken forfete honrarer eller timelønn stille oss til tjeneste for den tyske krigsmakt, vår fiende.

På østfronten møter Hitler-Tyskland i dag sjøl den totale krig hvor det russiske folk ofrer alt. Den enkelte setter sitt liv inn, sammen ofrer de sine samfunnsverdier for at fienden ikke skal dra nytte av sine erobringer. Gruppevis blir de igjen bak fiendens rygg for å forstyrre tilførselslinjene og gjøre innhugg i fiendens rekker. I Jugoslavia kjemper 150 000 frivillige sin hensynsløse kamp mot aksemaktenes tropper som koster fienden store tap og tvinger den til retrett. I Tsjekkoslovakia, Frankrike og i Holland skjerpes motstanden. Ødeleggelse av den tyske krigsmaskin står her på dagsordenen.

Også vi må på den indre front møte fienden med en aktiv holdning. Vår sterke passive holdning hindrer ikke den tyske krigsmakt i å utnytte oss i sin krigstjeneste. En sterk aktiv holdning skal forhindre det, koste hva det koste vil.

Derfor: Ikke en nordmann til «frivillig» arbeid på de tyske anlegg. Alle som kan må undra seg tyskernes tvangsutskrivning.

Dette krever vi unge i dag av oss sjøl.

VÅR MARSJANG

Vi kommer fra skogenes slitsomme kav,
vi kommer fra fiske, fra stormsvarte hav,
vi kommer fra stengrå dale,
vi kommer fra gatenes rykende sjakt,
og møter oss noen med lov eller makt,
så vil vi med herrene tale.
De skal få begripe oss uten tolk:
Vi er det norske folk!

De drev oss til arbeid, de høstet dets frukt,
de skrev våre lover og truet med tukt
og narret vår lønning i fra oss.
Vi kjøpte vårt arbeid til tvungen tariff,
men hvor fikk de penger til den slags fiff,
om ikke ved å bedra oss?
De kuet da vi var svake og små.
Fremad, nå går vi på!

TO AV VÅRE FREMSTE

UNGDOMSFØRERE

myrdet av Gestapo!

Den 18 mai i år fikk Gestapo fatt i en av den nasjonale frontens beste ungdomskrefter, Ørnulf Slåttilid. Samme dag var han død.

En kan mene at det er harde kampforhold som bys den ungdom som i dag står på utsatte poster i den nasjonale frihetskampen. Men målet er kampen verd. Og det visste Slåttilid. Klarhodet, handlekraftig og villig til å gi sitt liv gikk han inn for oppgavene. Han ble ikke mer enn 23 år, men han var allerede kjent som en av de beste ungdommer norsk arbeiderbevegelse har fostret. Da landet vårt ble overfalt og undertrykt av tyskerne nølte han ikke, men kastet all sin kraft inn for det som i dag står som det viktigste for en hver nordmann: Å kjempe for et fritt Norge, om nødvendig med livet som innsats. Og derfor vil han minnes lenge etter at landssvikene ligger glemte i sin grav.

Den 12 august ble formannen i Norges Godtemplar-Ungdomsforbund, Paul Kvamme skutt «på grunn av virksomhet for et fiendtlig land».

Se her er en ting dere ikke forstår:
vi er ikke født til trellekår,
vi vil ikke tjene jer lenger!
Vi strever med glede, men ikke for dem
som panter vår jord, og som plyndrer
vårt hjem
og ågrer med brødet vi trenger.
For kone og barn skal vi nok henge i
men de fremmedes tid er forbi!

Vi kommer fra gatens tordnende trav,
fra skogen og marken og stormsvarte hav,
vi er ikke lenger så svake.
Nå tigger vi ikke nå tar vi med makt!
Vårt land har I pantsatt og ødelagt
nå tar vi vårt land tilbake!
I stanser oss ikke med felt bajonett!
Fremad for frihet og rett!

Norsk ungdom i Sverige.

I «Håndslag, Fakta og orientering for nordmenn» som kommer ut i Sverige skriver professor Fredrik Paasche et lite oppsett om den norske studerende ungdom i Uppsala. Noen har måttet flykte over til Sverige, men flere er de som har reist over for å komme med i kampen på våre alliertes side og som ikke har kunnet komme videre. Studenter og gymnasiaster, skriver han, stiftet i fjor høst «Det norske selskap i Uppsala» med møte hver fjortende dag eller oftere. Møtene holdes i «Klubben», to store rom i en leilighet som ellers består av kontorværelser: Klubbrommene med radio og aviser er i regelen godt besøkt utpå ettermiddagen. Fra kontorene administreres «förlægning» i Uppsala. Studentene har utgjort flertallet i «förlægningen», omkring 100 mann. Gymnasiastene er den nest største gruppen, de har vært omkring 60. Gymnasiet er norsk: norske elever, norske lærere og norsk skole-

Vi vet at det var for sin virksomhet for fedrelandets sak at han falt. Uforferdet og modig trykte og spredte han nyhetene om hva som virkelig skjedde ute i verden og her hjemme. Han var av den rette støpning.

JUGOSLAVIA

LANDET HVOR FOLKETS FRIHETSKAMP FØRES VIDERE

Terrorister og røverbande kaller den tyske propaganda de kjempende friskarer i Jugoslavia, men sannheten er at det er folket i Jugoslavia som fører sin kamp videre mot de fremmede overfallsmenn. Gjennom denne kampen har de lært å nytte de metoder som hemmer aksemaktens tropper mest. En bølge av sabotasjehandlinger går over de besatte områder samtidig med at friskarebevegelsen vok er i omfang. Friskarer opererer også i Hellas og Albania, på Kreta og i Karpato-Ukraina.

I Jugoslavia er friskarene vokset fra 30 000 til 150 000 mann fullt utrustet med lettere våpen, mitraljøser og feltkanoner. En god del våpen ble reddet ved okkupasjonen og en del er kommet til senere. Russerne har sendt lettere bombe-fly, og forsyninger av forskjellig art er kommet ganske regelmessig fra Kairo.

Øverstkommanderende for de frie jugoslaviske tropper er Drasja Mihailovitsj. Han var før oberst i generalstaben, nå krigsminister i landets forevrig landflyktige regjering. Blant friskarene finnes folk fra alle

plan. Det var ikke så lett å få i stand denne skolen, hvor skulle den holde til? Det spørsmålet løste svenske skolefolk. Det norske gymnasium fikk lokale på seminaret i Uppsala. Problemet norske lærebøker ble også løst til slutt, men lerge var mangelen stor, lærerens foredrag fikk erstatte bøkene. Tross alle vanskeligheter er arbeidet ved skolen gått bra, det viste seg nå i juni da omkring 20 av gymnasiastene var oppe til studenteksamen. Resultatet ble godt, endog den sjeldne karakter «Særdeles tilfredsstillende» forekom, og sensorene hadde ikke behovd å være meget overbærende.

I sommer er de Uppsalanorske ute på arbeid i skog og mark.

Det er godt å høre at det går den norske ungdom i Sverige bra. Men husk, vi kan ikke reise dit for å kjempe for Norges frihet. Den kampen kan du delta i her i ditt eget land!

samfunnslag, bønder og arbeidere forhenstående statsråder og deputerte, ja til og med prester. Kommunistene dannet til å begynne med egne folkearmeer. Siden i fjor høst er disse også underordnet den felles overkommando. Bøndene saboterer okkupasjonsmaktens leveringsbestemmelser, men skaffer forsyninger til sine landsmenn i skogene. Kvinner og skolegutter er med som speidere, budbærere og våpensmuglere. Det er folket som kjemper.

Kampene har vært harde. I Serbia er over 50 byer og landsbyer jevnet med jorden. Andre steder er hele den mannlige befolkning utryddet. I Kroatia er deres quisling Pavelitsj i ferd med fysisk å utrydde den serbiske del av befolkningen. I Montenegro og andre besatte områder forsøker italienerne seg med de samme metoder som tyskerne.

Men forgjeves. Uten hvile føres kampen videre av de «fredløse opprørere». Rett som det er blir Belgrad og andre okkupasjonsområder blokkert, broer og telegraf- og telefonlinjer sprengt. Jernbanelinjene blir utsatt for stadige overfall, slik at viktige transporter må ledsages av fly. Transportskip blir senket på Donau og elektrisitetsverk, kull-, bly- og sølvgruber blir sprengt i luften. Jugoslavias største arsenal blir overtatt av friskarene.

De befrie områdene vokser. I april led okkupasjonsstroppene et all orlig nederlag ved Sarajevo, og italienerne innrømmet at deres tap ved «Balkanfrontene» hadde vært større enn i Russland og Nordafrika. I mai var det harde kamper ved Nisj, samtidig som partisanene gikk fram ved Kroatia. I juni måned ble det innledet en offensiv mot italienernes to siste befestede punkter i Montenegro. Det var samtidig framgang for serberne i Bosnia og i Ljubljana ble 15 000 mann okkupasjonstropper innestengt. I juli måned regner en med at minst en tredjedel av Jugoslavia administreres av Mihailovitsj's representanter, et område hvor folket puster fritt og ikke knugs av den tyske terror.

Denne kampen binder en betydelig del av aksemaktens styrker. Serbia har en tysk okkupasjonsstyrke på sju divisjoner, hvortil kommer ungarske og bulgarske tropper. Det hevdes at tyskerne har vært nødt til å

trekke visse enheter tilbake fra østfronten for å sette dem inn mot serberne. I Kroatia står det minst syv italienske divisjoner, i Hellas mellom 15 og 18. Alt i alt binder Balkan 30—35 aksedivisjoner. Hertil kommer at partisanrigen og sabotasjevirksomheten har ødelagt en stor del av industrien og transportmidlene slik at eksporten av matvarer og råstoffer til Tyskland antas å være mindre enn før krigen.

Det som gir frihetskampen i Jugoslavia den veldige styrke er den samlede aktive innsats som gjøres fra hele folkets side. Det er samvirke mellom den planmessige aktive sabotasje i de besatte deler av landet og friskarenes krigsførsel som gir de store resultater og som binder aksemaktens innsats på andre fronter.

Den kamp de frihetselskende folk på Balkan fører mot aksemaktene, er også en kamp for vår frihet. Det står nå til oss å skjerpe vår kamp. Alle de undertrykte folk må sjøl være med å befri Europa for nasismens åk.

Fra idrettsfronten.

Det går med idretten som med alt annet de forsøker å nasifisere her i landet. Det hele går i oppløsning. Stevnene er elendig besøkt, både irne på banen og på tribune. Med lange mellomrom meldes det at en kjent klubb har tatt arbeidet opp igjen. Etterpå viser det seg at styret er «overtatt» av NS-medlemmer og noen NS-folk har meldt seg inn for at klubbnavnet kan brukes som reklame. De gamle medlemmene vil ikke stille seg til rådighet for landssvikernes propaganda.

Av og til må de ansatte «idrettsledere» forsøke å gjøre noe, sjøl om de forstår at det er nytteløst. Her for en tid siden forsøkte de seg i Oslo. Klubbene fikk et brev fra forbundet som led slik: «Da Oslo idrettskrets nå må komme til en løsning av idrettsklubbens holdning overfor Norges Idrettsforbund, forlanger vi at styret undertegner en av nedenstående erklæringer. Med idrettslig hilsen, Robert Meyer Oslo Idrettskrets sekretær». Det fulgte så to erklæringer. Den ene gikk ut på at klubbstyret skulle gi sine medlemmer høve til å drive og lede

idrett under Norges Idrettsforbunds ledelse. Den andre erklæring var at klubbstyrets medlemmer stilte sine plasser til disposisjon. Den skulle underskrives i tilfelle styremedlemmene nektet å skrive under den første. Men det gikk ikke så greit. Klubbstyrene sa at de aldri hadde nektet noe medlem å drive idrett under idrettsforbundets ledelse. Det stod enhver fritt. Å overlate sine styreplasser til nasister gikk de ikke ræd på. Og nå er idrettsforbundet like langt.

En «spyflue».

I kampen mot den nasjonale front skyr nasistene ikke noe middel. Som Gøbbels med sin propaganda søker å splitte den enige motstand hos folkene i de okkuperte land, prøver de seg nå her hjemme med en «illegal» avis for å oppnå det samme. Denne avisen som kaller seg «Frihetskampen» er så elendig laget at de som biter på den må kjenne svært lite til forholdene. Som et eksempel kan nevnes at de varmt går inn for arbeidssambandet. Samtidig oser det av «hat» til alt borgerskap og «kongefjesk» som de uttrykker seg.

Da de sjølsagt ikke får noen til å spre et slikt produkt, blir den sendt i poster. Sensuren har øyensynlig ikke oppdaget den!

Metodene.

I sitt forsøk på å få makten over de forskjellige organisasjoner i vårt land har «minister» Lippestad utformet noen retningslinjer hvor han bl. a. sier at en ikke må foreta inngrepene før «Man har gjort seg klart hvilken risiko er til stede for en uro man ikke ønsker, og avpasset sine planer, taktikk og «graden» av inngrepene, overfor vedkommende organisasjon deretter».

La oss merke oss dette.

FORSTÅR DU nytten av det illegale («ulovlige») arbeidet? Da forstår du å holde kjeft! Starv og vettløyse skader Norges sak.

9 OKT. 1942

1874

Mappe 85
Eksp. 5
1942

NORSK UNGDOM

Nr. 5

September 1942

I. Årgang

TIL DEN STUDERENDE UNGDOM

Denne gangen gjelder det dere.

Situasjonen ved Universitetet og ved våre høyskoler er nå blitt akutt. Nazistene har i løpet av sommeren og høsten stilt krav som ikke kan godtas, fordi de i realiteten vil berøve våre høyere undervisningsanstalter det siste skinn av lærefrihet. Svaret på nazistenes provokatoriske forlangender er gitt: det må bli blank avvisning og uforsonlig kamp, så vel fra lærernes som fra studentenes side.

Det begynte for et par måneder siden med at rektor ved Norges Tannlegehøyskole, professor Bergersen ble avsatt og en tysk-utdannet tannlege, Alex. Buhs ble innsatt som rektor. At han savner enhver vitenskapelig kvalifikasjon for å inneha en slik stilling er selvsagt. Samtidig skulle «førerprinsippet» knesettes ved høyskolen: professorrådet ble avsatt, og nazirektor og hans drabanter skulle skalte og valte med skolen som de vilde. «Politiske kvalifikasjoner» skulle først og fremst telle ved ansettelse av lærerkrefter og ved opptakelsen av nye studenter. Professorene sendte departementet et protestskriv mot disse overgrep, og for en tid siden nedla alle lærerkreftene ved høyskolen sine embeter. Nå meldes det at avskjedssøknadene fra professorene ved Tannlegehøyskolen er blitt innvilget. Studentene slutter manjevt opp om sine professorer, og setter ikke sine ben på høyskolen. Bare et par-tre stripete tufser går omkring for «samvittighetsfullt» å fortsette sine studier. Noen er det jo alltid som ikke skjønner noen ting av det som skjer.

Ved Norges Handelshøyskole i Bergen har nazistene gått fram på samme vis: forlangt naziyngele opptatt selv om de har de slettet tenkelige karakterer til artium. Dessuten har departementet nektet en rekke av de innstilte kvalifiserte søkere noen sinde å få studere ved Handelshøyskolen, fordi de

har lagt et nasjonalt sinnelag for dagen, eller er barn av gode nordmenn. Resultatet ble at den nyutnevnte rektor Paulson, som har inntatt en rakrygget holdning over for disse krav, er blitt fjernet fra sin stilling. Handelshøyskolens råd har også bestemt protestert. Foreløbig er ingen ny første-klasser satt igang ved skolen, da skolen ikke vil la seg presse til å undervise de halv-idiotiske NS-spirene.

Samme krav er blitt stilt ved Norges Tekniske Høyskole i Trondheim og ved Norges Landbruks høyskole i Ås. Begge steder er det foretatt arrestasjoner blant lærerne.

Ved Universitetet i Oslo er det særlig stor rift om å komme inn ved Det farmasøytiske Institutt og ved Det medisinske Fakultet, så begge disse steder har det vært et meget begrenset utvalg som hvert år er blitt opptatt. Herr Schanche var straks på pletten: de ukvalifiserte NS-studenter skulle først og fremst opptas. Det lyktes departementet å stable på bena en liten klistet forræder ved hvert av disse fakultetene. Disse skulle så presses inn til foretrengsel for andre, men så sa dekanene (formennene ved fakultetene) avgjort nei! Partene står steilt mot hver andre. Professorene gir seg ikke, og hvis «myndighetene» forlanger sine disipler inntatt blir det åpen konflikt. Slik står situasjonen idet dette skrives.

Lærerne ved våre høyeste undervisningsanstalter har ved sin rakryggete holdning vist at de vil handle i samme ånd som folkeskolens lærere og den høyere skoles lærere. Enstemmig, uten svikt (en ser da bort fra kjempeforedere som Klaus Hansen & Co.) står de vakt om lærefriheten ved nasjonens høyeste undervisningsanstalter. Og de vil føre kampen videre. De vil ta ofrene som kampen vil koste. De har